

Respons

Tadsjikistan: Jehovas vitner

Problemstilling/spørsmål:

- Hvordan er forholdene for tilhengere av Jehovas vitner i Tadsjikistan?
- Har situasjonen forverret seg de seneste årene?

Jehovas vitner i Tadsjikistan

Jehovas vitner er en liten religiøs minoritet i Tadsjikistan, der sunni-islam er den dominerende religionen. I 2007 skal det ha vært rundt 600 tilhengere av Jehovas vitner i landet (Eurasianet 2011).

Jehovas vitner har vært forbudt i Tadsjikistan siden 2007. En grunn til dette forbudet skal være den misjoneringen gruppen bedriver. Den offisielle begrunnelsen for forbudet var at tilhengerne distribuerte propagandistiske bøker, både på offentlige steder og i private hjem, og at dette hadde skapt misnøye blant folk. I tillegg ble forbudet forklart med medlemmenes motstand mot blodoverføring og militærtjeneste (Bayram 2011a). Ifølge en artikkel fra Eurasianet ser sentralasiatiske myndigheter på sekter som Jehovas vitner som en kilde til destabilisering av samfunnet ved at de sprer hva myndighetene kaller ”alien religious beliefs” (Eurasianet 2011).

Det er rapportert om flere tilfeller der politiet har foretatt razziaer hos medlemmer av Jehovas vitner, og der medlemmene har blitt avhørt. Det er også rapportert om at medlemmer av Jehovas vitner har blitt bøtelagt (Eurasianet 2011; Corley 2011). Forum 18 (Bayram 2010) skriver at det har vært tilfeller av at offentlig ansatte har blitt sagt opp på grunn av sin tilknytning til Jehovas vitner. Et medlem av Jehovas vitner som Forum 18 har snakket med skal ha uttalt: ”Our believers are known in the society and they are not employed in the public sector.”. En lærer skal ha blitt presset til å forlate jobben grunnet sin religiøse tilknytning.

I august 2011 ble et medlem av Jehovas vitner, som også var usbekisk statsborger, deportert til Usbekistan. 12. august ble han anholdt sammen med flere andre, og bøtelagt for å ha bedrevet religiøs aktivitet uten offisiell registrering, og for å ha oppholdt seg ulovlig i Tadsjikistan. Mannen skal ha blitt slått av politiet mens han var i varetekt, truet med terroranklager og forsøkt presset til å si fra seg sin tro. Politiet tok passet hans, og han hadde

Respons Tadsjikistan: Jehovas vitner

derfor ikke mulighet til å fornye visumet sitt som gikk ut et par dager etter pågripelsen.¹ 17. august ble han deportert til Usbekistan (Bayram 2011b). Etter denne hendelsen skal flere medlemmer av Jehovas vitner ha blitt innkalt jevnlig til avhør, både av innenriksdepartementet og det hemmelige politiet. Medlemmer av Jehovas vitner skal også ha blitt oppsøkt av det hemmelige politiet (Eurasianet 2011).

I 2009 ble det reist straffesak mot flere medlemmer av Jehovas vitner anklaget for å ha oppfordret til religiøst hat. Etter det Landinfo kjenner til foreligger det ikke noen dom i saken. Hvis medlemmene blir dømt, risikerer de mellom fem og tolv års fengsel (RFE/RL 2010; Bayram 2011a).

Landinfo har ikke klart å finne informasjon om medlemmer av Jehovas vitner har blitt utsatt for fengslinger eller overgrep fra myndighetenes side, utover det som er nevnt ovenfor.

Utviklingen de seneste årene

Ifølge U.S. Commission for International Religious Freedom, USCIRF, har det i Tadsjikistan skjedd en tilstrømming med henblikk på religionsfrihet. Landet ble i 2012 for første gang ført opp på USCIRFs liste over "countries of particular concern" (USCIRF 2012, s. 184). Det er i første rekke muslimer som er gjenstand for myndighetenes restriksjoner, men også religiøse minoriteter, som Jehovas vitner og protestanter, har blitt rammet av myndighetenes ønske om økt kontroll over det religiøse liv (USCIRF 2012, s. 184). Landinfo har imidlertid ikke funnet informasjon som tilsier at situasjonen i de seneste årene har endret seg for Jehovas vitner spesielt.

De siste årene har det kommet flere lover som begrenser innbyggernes religionsutøvelse, og i 2009 kom en ny lov som setter strenge begrensninger på innbyggernes religiøse liv ("Law on Freedom of Conscience and Religious Association"). Ifølge Forum 18 (Bayram 2011a) er ordlyden i denne loven i mange tilfeller bevisst vag, noe som gir stort rom for vilkårlighet. Ifølge loven må religiøse organisasjoner være registrert hos myndighetene for å kunne operere lovlig. Det er også innført sterke begrensninger blant annet når det gjelder publisering og import av religiøs litteratur, bygging av moskeer, utnevning av imamer og religiøs undervisning. I 2011 ble det innført nye administrative og strafferettslige bestemmelser der anklager relatert til religion kan føre til høye bøter eller fengsel. En ny lov om foreldreansvar, som kom i 2011, gjør det ulovlig for personer under 18 år å delta i religiøse aktiviteter, med unntak av personer som deltar i offisiell religiøs undervisning (Bayram 2011b).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

¹ Forholdet mellom Tadsjikistan og Usbekistan har lenge vært anstrengt. Dette har blant annet ført til at landene i perioder har hatt visumplikt seg imellom, senest sommeren 2012, da Usbekistan gjeninnførte utreisevisum for usbekiske borgere som ønsket å reise til Tadsjikistan (Parshin 2012, Landinfo 2009, s. 1-2).

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Bayram, M. (2010, 15. november). TAJIKISTAN: Authorities targeting IRP and Jehovah's Witness unregistered worship. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/Archive.php?article_id=1511 [lastet ned 21. februar 2013]
- Bayram, M. (2011a, 17. mars). *TAJIKISTAN: Religious freedom survey, Mars 2011*. Oslo: Forum 18. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/Archive.php?article_id=1553 [lastet ned 20. desember 2012]
- Bayram, M. (2011b, 7. oktober). TAJIKISTAN: Creeping implementation of Parental Responsibility Law. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/Archive.php?article_id=1622 [lastet ned 16. februar 2013]
- Corley, F. (2011, 16. august). TAJIKISTAN: Ban on children in worship "once Ramadan is over"? *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/Archive.php?article_id=1602 [lastet ned 16. januar 2013]
- Eurasianet (2011, 11. august). Tajikistan: In Dushanbe, "Religious Radicalism" Comes In Many Forms. *Eurasianet*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/64030> [lastet ned 16. januar 2013]
- Landinfo (2009, 3. februar). *Respons. Tadsjikistan: Etniske usbekere i Tadsjikistan*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/1276/1/1276_1.pdf [lastet ned 25. februar 2013]
- Parshin, K. (2012, 3. oktober). Uzbekistan and Tajikistan: Souring Political Relations Damaging Human Ties. *Eurasianet*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/65994> [lastet ned 8. januar 2013]
- RFE/RL, dvs. Radio Free Europe/Radio Liberty (2010, 8. juli). Tajik Court Reopens Case Against Jehovah's Witnesses. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Tajik_Court_Reopens_Case_Against_Jehovahs_Witnesses/2094622.html [lastet ned 16. januar 2013]
- USCIRF, dvs. U.S. Commission on International Religious Freedom (2012, mars). *U.S. Commission on International Religious Freedom, Annual Report*. Washington D.C.: USCIRF. Tilgjengelig fra [http://www.uscirtf.gov/images/Annual%20Report%20of%20USCIRF%202012\(2\).pdf](http://www.uscirtf.gov/images/Annual%20Report%20of%20USCIRF%202012(2).pdf) [lastet ned 25. februar 2013]

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.